

Fot. Magdalena Dobiecka

Oscarowe Złote Sowy 2023

Austria

Zaczęło się od Hollywood. Pewnego dnia oglądałam w telewizji ceremonię wręczenia Oscarów w Los Angeles i pomyślałam: dlaczego Polacy tak nie mogą? – opowiada z właściwą sobie swadą Jadwiga Hafner, propagatorka kultury polskiej za granicą, pomysłodawczyni nagrody Złotej Sowy, zwanej „polonijnym Oscarem”. To prestiżowe wyróżnienie przyznawane jest od 2005 roku w Wiedniu w dziedzinach: film, nauka, teatr, muzyka, media, literatura, sztuki wizualne, ambasador kultury polskiej niepolskiego pochodzenia. Laureatami są utalentowani, czasem kontrowersyjni, aktywni naukowo, twórczo i społecznie Polacy rozproszeni po całym świecie oraz obcokrajowcy promujący dialog kulturowy z Polonią. Wśród laureatów poprzednich edycji znajdziemy m.in.: Agnieszkę Holland, Jerzego Antczaka, Jadwigę Barańską, Lecha Majewskiego, Ludwika Stommę, Rafała Olbińskiego oraz Andrzeja Poczobuta więzionego przez reżim Łukaszenki.

Jadwiga Hafner, redaktorka naczelna wiedeńskiego „Jupitera”, działa głównie własnym sumptem, przy wsparciu bliskich i przyjaciół. Wykruszyli się dotychczasowi sponsorzy: ambasada polska w Wiedniu, Ministerstwo Kultury, TVP Polonia, które zbojkotowały uroczystość jako niepostuszną politycznie. Jedynym sponsorem tegorocznej 17. gali była wiedeńska stacja PAN, w której siedzibie miało miejsce wydarzenie.

Kapituła złożona z członków redakcji „Jupitera”, Klubu Inteligencji Polskiej w Austrii oraz Federacji Kongresu Polonii w Austrii wyłoniła 11 zwycięzców.

Ceremonia wręczenia nagród odbyła się 21 października w sali im. Jana III Sobieskiego. Gości powitał profesor **Piotr Szlanta**, dyrektor wiedeńskiej stacji PAN, a artystyczny popis dała **Ewelina Jurga**, młoda sopranistka, wprowadzając odświeżony nastrój. **Joanna Ziemska** i **Jakub Łęczycki** przedstawili laureatów, wręczając im Złote Sowy 2023. Oto oni:

W kategorii **nauka** nagrodę otrzymał **Michał Kosiński** – USA, psycholog społeczny, 41-letni profesor Stanford University, jeden z czołowych specjalistów psychometrii. Zajmuje się on badaniem ludzi poprzez pozostawiane przez nich cyfrowe ślady. Analityk danych, jeden z 50 najbardziej wpływowych naukowców w tej dziedzinie. Koordynował projekt *myPersonality*, obejmujący globalną współpracę ponad 200 naukowców, analizujących szczegółowe psychodemograficzne profile ponad 8 mln użytkowników Facebooka. Wystąpił w filmie *Do You Trust This Computer* obok Elona Muska i Raya Kurzweila. Kosiński nie mógł osobiście odebrać statuetki, w jego imieniu uczynił to ogromnie wzruszony ojciec.

Teatr. Nagrodę odebrały **Roma Janus** – Austria i **Romina Kołodziej** – Słowacja. Roma to dramaturżka, filmoznawczyni, menedżerka tańca, dyrektorka artystyczna teatru muzycznego TANZ LINZ, zainteresowana hybrydowymi formami sztuki. Działa na pograniczu tańca współczesnego i performance’u. Prowadzi 16-osobowy zespół tancerzy z całego świata, organizuje trasy koncertowe po Europie, Azji, obu Amerykach, podkreślając rolę dialogu międzykulturowego oraz różnorodności artystycznej. Romina to eteryczna tancerka baletowa, choreografka o niespotykanej determinacji. Poważny uraz kręgosłupa, jakiego doznała, jadąc na premierę spektaklu, nie złamał jej siły ducha. Według lekarzy miała już nie chodzić o własnych siłach, ale dzięki uporowi i ciężkiej pracy jest dziś

jedną z najlepszych primabalerin na świecie, a także pierwszą solistką w Teatrze Narodowym w Bratystawie.

W dziedzinie **działacz polonijny** uhonorowano **Irenę Ludwikę Czopek-Zanovello** – Włochy, współinicjatorkę Stowarzyszenia Włosko-Polskiego i twórczynię Szkoły Polskiej w Padwie, oraz **Beatę Walaszek** – Austria, alpinistkę, prezeskę Polskiego Stowarzyszenia Górskiego w Wiedniu, ekscytorkę Rady Sportu Polonijnego. Wiedeńczykiem jest również laureat w kategorii **ambasador kultury polskiej niepolskiego pochodzenia** – **Wolfgang Harner**, człowiek orkiestra. Dyrygent, kontrabasista, solista wielu międzynarodowych scen muzycznych, pedagog i promotor młodych talentów. Odznaczony nagrodą *honoris causa* przez China Conservatory w Pekinie. Współpracował z Radiową Orkiestrą Symfoniczną w Wiedniu, był dyrektorem Wiedeńskiej Opery Kameralnej. Gościnnie dyrygował orkiestrami wrocławskiej opery i operetki oraz Filharmonii Krakowskiej.

Muzyka. W tej kategorii nagrodzono **Vladysława Sendeckiego** i **Huberta Rutkowskiego**. Obaj z Niemiec. **Sendekci**, pseudonim „**Adzik**”, pianista, kompozytor, aranżer jazzowy. Według „New York Village Voice” jeden z pięciu najlepszych pianistów na świecie. Uprawia syntezę jazzu, muzyki klasycznej i fusion z elementami *world music*. Mieszka w Hamburgu. – *W mojej muzyce chodzi o oddanie ducha Chopina, Mickiewicza i tych, którzy przyczynili się do tego, jacy my, Polacy, jesteśmy. Od tego nie można się oderwać i być kimś innym...* Odbierając Złotą Sowę, powiedział: – *Poszukuję metafizycznej łączności pomiędzy sztuką i życiem. Muzyce nadają osobisty, głęboko duchowy, totalny wymiar. Rozgrywam ją jak życie.*

Hubert Rutkowski, wirtuoz fortepianu, pasjonat ich historycznych egzem-

plarzy oraz pianistyki XIX wieku. Jeden z najmłodszych profesorów w Niemczech – Hochschule für Musik und Theater w Hamburgu. Na uczelni tej kieruje katedrą fortepianu i prowadzi własną klasę fortepianu. Dokonał światowej premiery koncertowej odkrytego fortepianu Chopina marki Pleyel (nr 13214). Wygrał Międzynarodowy Konkurs Chopinowski w Hanowerze, którego obecnie jest dyrektorem artystycznym. Ważnym momentem w jego karierze było dokonanie nagrań płytowych nieznanych dzieł fortepianowych Juliana Fontany, przyjaciela i ucznia Chopina. Prowadzi aktywną działalność koncertową na całym świecie.

Sztuki wizualne. **Wiesław Smętek**, Niemcy. Ilustrator, grafik, projektant, malarz. Cieszy się opinią skandydysty. – *Z natury jestem sprinterem* – mówi o swojej pracy twórca imponującej liczby grafik dla czołowych opiniotwórczych niemieckich czasopism, takich jak „Die Zeit” czy „Der Spiegel”. Na ogół są to adaptacje mistrzów malarstwa, a zarazem przewrotne komentarze do współczesności trafiające w jej sedno. Perfekcyjne konceptualnie, prowokujące wyobraźnię, mają niebywałą moc komunikacyjną, bo to właśnie komunikacja z innymi jest twórczą inspiracją tego artysty.

Literatura i media. **Henryk Kamiński** – Francja. Poeta debiutujący tomikiem *Życie to przemijanie*, po nim *Małe nostalgije*, *Życiowe wędrowanie...* W roku Cypriana Kamila Norwida (2021) współtworzył z artystami scen francuskich spektakl słowno-muzyczny „Norwid Wizjoner”, do którego napisał teksty. Na wiedeńskiej scenie wystąpił w stroju kaszubskim, mówił wierszem, częstował gości przywiezionym z Podlasia sękaczem.

Z Francji przyjechał także **Leszek Turkiewicz**, wieloletni korespondent Tygodnika „Angora”, na którego łamach prowadzi autorską rubrykę *Paryski nie-co-dziennik*, przeobrażający się czasem w *Podróżny nie-co-dziennik*, *Ukraiński nie-co-dziennik* lub *Oceaniczny nie-co-dziennik*, kiedy przepływał żaglówką w obie strony Atlantyk szlakiem Kolumba. Współpracował z radiem „Solidarność” na Montmartrze. Był redaktorem naczelnym „Kuriera Paryskiego”, redagowanego przy współpracy z RFI, ale przede wszystkim wydawcą i redaktorem naczelnym paryskiego pisma „Prasa Polska”, promowanego przez Jerzego Giedroycia. Przyjmując Złotą Sowę, nawiązał do swojego mistrza Giedroycia. – *Tak jak polityka nie jest sakramentem, tak i życie nim nie jest* – mówił Turkiewicz. – *Trzeba się zmieniać, żeby życiu sprostać, zachowując swoje twarde zasady. Jest mało prawdopodobne, abyśmy kiedykolwiek byli w stanie zbudować świat kultury, sztuki czy polityki jakościowo lepszy od nas samych, ale próbować trzeba. Więc próbujemy...*

MAGDALENA DOBIECKA